T095 ATĐ 7 (05) Luận A Tỳ Đàm Tỳ Bà Sa Q4-Kiền Độ Tạp-Thế Đệ Nhất Pháp

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA, Quyeån 4 91

LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA

Chöông 1: KIEÀN-ÑOÄ TAÏP
Phaåm 1: THEÁ ÑEÄ NHAÁT, Phaàn 4

Trong hai möôi thöù thaân kieán naày, coù bao nhieâu thöù laø ngaõ kieán, bao nhieâu thöù laø ngaõ sôû kieán, cho ñeán noùi roäng? Hoûi: Vì sao soaïn luaän naày? Ñaùp: Trong kinh, Ñöùc Theá toân qua nhieàu choã ñaõ noùi veà hai möôi thöù thaân kieán nhöng khoâng phaân bieät roäng, chæ Toân giaû Xaù-lôïi-phaát coù phaân bieät moät choã trong kinh. Maëc duø Toân giaû coù phaân bieät, nhöng khoâng noùi laø hai möôi thöù thaân kieán naày, coù bao nhieâu thöù laø ngaõ kieán, bao nhieâu thöù laø ngaõ sôû kieán? Vì caùc kinh kia khoâng phaân bieät, nay vì muoán phaân bieät neân soaïn luaän naày. Laïi nöõa, Tyø-baø Xaø-baø-ñeà noùi raèng: Thaân kieán khoâng coù sôû duyeân, nhö thaân kieán duyeân ngaõ, trong nghóa thaät khoâng coù ngaõ! Sôû duyeân cuûa ngaõ kieán laø gì? Nhö ngöôøi thaáy sôïi daây cho laø con raén, thoaùng thaáy goác caây truïi cho laø ngöôøi. Vì muoán ngaên yù nghó nhö theá cuûa ngöôøi kia, cuõng muoán noùi leân thaân kieán coù sôû duyeân, thaân kieán duyeân naêm aám, chæ laø vieäc ñöôïc thaáy coù khaùc, chöù chaúng phaûi khoâng coù sôû duyeân. Nhö thí duï ngöôøi kia thaáy sôïi daây cho laø raén, xa troâng goác caây truïi cho laø ngöôøi. ÔÛ ñaây, nhöõng vieäc ñöôïc thaáy coù khaùc chöù chaúng phaûi khoâng coù sôû duyeân. Cho neân, vì nhaèm ngaên yù cuûa ngöôøi khaùc, muoán bieåu thò roõ nghóa cuûa mình, ñoàng thôøi cuõng muoán chæ baøy phaùp töôùng quyeát ñònh neân soaïn luaän naày. Hoûi: Trong hai möôi thöù thaân kieán aáy, coù bao nhieâu thöù laø ngaõ kieán, bao nhieâu thöù laø ngaõ sôû kieán? Ñaùp: Naêm thöù laø ngaõ kieán, möôøi laêm thöù laø ngaõ sôû kieán. Hoûi: Neáu ngaõ kieán coù naêm, ngaõ sôû kieán leõ ra cuõng coù naêm, sao laïi

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA, Quyeån 4 92

noùi laø möôøi laêm ngaõ sôû kieán? Ñaùp: Vì duyeân theo haønh neân noùi naêm ngaõ kieán. Vì neâu ñuû neân noùi möôøi laêm ngaõ sôû kieán. Vì sao? Vì möôøi laêm

ngaõ sôû kieán naày, do ñuû neân sinh. Neân noùi moät ngaõ kieán, ñoù laø ngaõ kieán trong naêm kieán leõ ra noùi coù hai, nhö ngaõ kieán Ngaõ sôû kieán leõ ra noùi laø ba, töùc ngaõ kieán nôi coõi Duïc, coõi Saéc, Voâ saéc. Neân noùi laø coù saùu, nhö trong coõi Duïc coù ngaõ kieán vaø ngaõ sôû kieán. Coõi Saéc, Voâ saéc cuõng theá. Neân noùi coù chín, nhö ngaõ kieán cuûa ñòa coõi Duïc, cho ñeán ngaõ kieán cuûa ñòa Phi töôûng Phi phi töôûng. Neân noùi coù möôøi taùm, nhö ngaõ kieán, ngaõ sôû kieán cuûa ñòa coõi Duïc, cho ñeán ngaõ kieán, ngaõ sôû kieán cuûa ñòa Phi töôûng Phi phi töôûng. Neáu nhö phaân bieät haønh duyeân aám, thì leõ ra noùi hai möôi, khoâng phaân bieät nôi sanh khôûi. Thaáy saéc laø ngaõ, saéc khaùc vôùi ngaõ, saéc thuoäc veà ngaõ, ngaõ ôû trong saéc. Nhö saéc coù boán thöù thì thoï, töôûng, haønh thöùc cuõng gioáng nhö theá. Nhö vaäy, naêm laàn boán thì coù hai möôi. Duøng haønh duyeân phaân bieät möôøi hai nhaäp, töùc coù boán möôi taùm, khoâng phaân bieät choã sanh khôûi. Nhö thaáy nhaõn nhaäp laø ngaõ, nhaõn nhaäp khaùc ngaõ, nhaõn nhaäp thuoäc veà ngaõ, ngaõ ôû trong nhaõn nhaäp. Nhö nhaõn nhaäp coù boán, cho ñeán phaùp nhaäp cuõng coù boán, nhö theá, möôøi hai laàn boán coù boán möôi taùm. Duøng haønh duyeân phaân bieät giôùi thì coù baûy möôi hai, khoâng phaân bieät nôi sanh khôûi. Nhö nhaõn giôùi laø ngaõ, nhaõn giôùi khaùc vôùi ngaõ, nhaõn giôùi thuoäc veà ngaõ, ngaõ ôû trong nhaõn giôùi. Nhö nhaõn giôùi coù boán, cho ñeán phaùp giôùi cuõng coù boán, nhö theá möôøi taùm laàn boán töùc coù baûy möôi hai. Neáu phaân bieät duyeân aám, phaân bieät choã sanh khôûi thì coù saùu möôi laêm. Nhö noùi saéc laø ngaõ, thoï laø chuoãi ngoïc cuûa ngaõ, thoï laø toâi tôù cuûa ngaõ, thoï laø ñoà ñöïng cuûa ngaõ. Nhö thoï coù ba thì töôûng, haønh, thöùc cuõng coù ba. Cuõng theá, boán laàn ba coù möôøi hai, cuøng vôùi saéc laø möôøi ba. Cuõng theá, naêm laàn möôøi ba coù saùu möôi laêm. Neáu phaân bieät duyeân nhaäp, phaân bieät choã sanh khôûi thì coù boán traêm leû taùm. Nhaõn nhaäp laø ngaõ, saéc nhaäp laø chuoãi ngoïc cuûa ngaõ, laø toâi tôù cuûa ngaõ, laø ñoà ñöïng cuûa ngaõ. Nhö nhaõn nhaäp coù ba möôi boán, cho ñeán phaùp nhaäp cuõng coù ba möôi boán, möôøi hai laàn ba boán laø boán traêm leû taùm. Neáu phaân bieät duyeân giôùi, phaân bieät choã sanh khôûi thì seõ coù chín traêm ba möôi saùu. Nhaõn giôùi laø ngaõ, saéc giôùi laø chuoãi ngoïc cuûa ngaõ, laø toâi tôù cuûa ngaõ, laø ñoà ñöïng cuûa ngaõ. Nhö nhaõn giôùi coù naêm möôi hai, cho ñeán phaùp giôùi cuõng coù naêm möôi hai, möôøi taùm laàn naêm möôi hai laø coù chín traêm ba möôi saùu. Caùc thöù thaân nhö theá, caùc saùt-na noái tieáp nhau, thì coù voâ löôïng ngaõ kieán, ngaõ sôû kieán. Xöù aáy phaân bieät haønh duyeân aám, khoâng phaân bieät choã sanh khôûi thì coù hai möôi.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA, Quyeån 4 93

Hoûi: Vì sao thaân kieán naày ñöôïc noùi laø chuûng loaïi? Ñaùp: Vì hai möôi thöù thaân kieán naày ñeàu coù söï khaùc nhau, neân noùi laø chuûng loaïi. Hoûi: Vì sao nhaân nôi aám noùi hai möôi ngaõ kieán, chaúng phaûi nhaân nôi giôùi, nhaäp? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Vì ngöôøi soaïn kinh coù yù nghó nhö theá, muoán nhö theá coù theå thuaän theo nhö theá. YÙ cuûa ngöôøi soaïn kinh kia khoâng traùi vôùi phaùp töôùng. Laïi coù ngöôøi noùi: Vì hieän khôûi ban ñaàu neân phöông tieän ñaàu tieân

laø nhaäp phaùp. Nhö nhaân nôi aám noùi kieán, nhaân nôi giôùi, nhaäp, cuõng neân noùi nhö theá, maø khoâng noùi thì phaûi bieát nghóa naày laø lôøi chöa troïn veïn. Laïi coù ngöôøi noùi: AÁm naày noùi laø kieán, nghóa laø chính kinh Phaät ñaõ noùi, kinh Phaät ñaõ nhaân aám noùi hai möôi thöù ngaõ kieán. Ngöôøi soaïn kinh kia cuõng döïa vaøo kinh Phaät ñeå soaïn luaän noùi hai möôi thöù ngaõ kieán. Hoûi: Gaùc qua vieäc cuûa ngöôøi soaïn kinh. Vì sao Ñöùc Theá toân nhaân nôi aám noùi hai möôi thöù ngaõ kieán? Ñaùp: Vì hoùa ñoä chuùng sinh, neân Ñöùc Phaät nhaân nôi aám noùi hai möôi thöù ngaõ kieán. Neáu ngöôøi ñöôïc hoùa ñoä, leõ ra nghe giôùi, nhaäp maø ñöôïc ñoä, thì Ñöùc Theá toân cuõng seõ nhaân nôi giôùi, nhaäp, noùi veà ngaõ kieán, nhöng vì chuùng sinh khoâng chòu nghe, neân Phaät khoâng noùi. Laïi coù ngöôøi noùi: Luùc caùc kieán sinh khôûi, ña soá ñeàu döïa vaøo aám, ít nöông giôùi, nhaäp. Cho neân, Ñöùc Theá toân nhaân aám noùi kieán, khoâng nhaân giôùi, nhaäp. Saéc laø ngaõ. Theá naøo laø caùc sôû höõu cuûa saéc? Saéc ñeàu laø boán ñaïi, sôû taïo cuûa boán ñaïi, nhaát ñònh caùc sôû höõu, coù hai thöù: Caùc sôû höõu coù taän vaø caùc sôû höõu baát taän. Noùi baát taän, nhö caàu moät chuùt vaät nhö traáu caùm v.v... cuõng goïi laø caùc sôû höõu. Noùi taän, nhö caàu taát caû vaät vaø traáu caùm v.v... cuõng laø caùc sôû höõu, trong ñaây chæ noùi taän laø caùc saéc sôû höõu. Hoûi: Nhö ngaõ kieán laø duyeân theo giôùi cuûa chính mình, chaúng phaûi duyeân theo giôùi cuûa ngöôøi, sao ngöôøi laïi coù theå thaáy taát caû saéc laø ngaõ? Ñaùp: Vì caùc saéc laø ñoái töôïng hoaït ñoäng cuûa ngöôøi kia, laø caûnh giôùi cuûa hoï, hoï chaáp ñoù laø ngaõ, chöù chaúng phaûi taát caû saéc. Saéc khaùc vôùi ngaõ. Theá naøo laø saéc khaùc vôùi ngaõ? Ñoái vôùi boán aám ñoù, xoay vaàn chaáp laø khaùc vôùi ngaõ. Ngöôøi kia nghó raèng: Saéc naày laø ngaõ. Ví nhö ngöôøi coù cuûa caûi, goïi laø coù cuûa caûi. Saéc leä thuoäc ngaõ: Theá naøo laø saéc leä thuoäc ngaõ? Ñoái vôùi boán aám naày laàn löôït chaáp laø leä thuoäc ngaõ. Ví nhö ngöôøi coù toâi tôù, noùi toâi tôù leä thuoäc nôi ngaõ

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA, Quyeån 4 94

Ngaõ ôû trong saéc. Ngaõ ôû trong saéc laø sao? Ñoái vôùi boán aám naày xoay vaàn chaáp laø ngaõ trong saéc. Ngöôøi kia nghó raèng: Saéc laø ñoà ñöïng ngaõ, nhö daàu ôû trong caây gai, chaát beùo trong söï ñoïng laïi, nhö bô ôû trong laïc, nhö con dao ôû trong bao da, con raén ôû trong caùi traùp nhoû, nhö maùu ôû trong thaân... Hoûi: Nhö thoï laø ngaõ, saéc laø vaät duïng coù theå nhö theá. Vì saéc thoâ, thoï teá. Nhö noùi saéc laø ngaõ, thoï laø vaät duïng, laøm sao thaáy saéc thoâ vaøo trong thoï teá ñöôïc? Toân giaû Ba-xa noùi: Khoâng neân traùch ngöôøi muø ngaõ xuoáng haàm hoá! Cuõng khoâng neân hoûi taïi sao voâ minh laø ngu Laïi coù ngöôøi noùi: Ngöôøi kia thaáy saéc laø ngaõ, thoï laø vaät duïng, nghóa laø ngöôøi kia thaáy thoï thoâ, saéc teá, vì cho neân thaáy saéc truï trong thoï. Toân giaû Hoøa-tu-maät noùi: Trong thaân boán ñaïi naày ñeàu coù theå bieát veà xuùc, coù choã sôû xuùc, coù theå sinh thoï. Vì thoï sinh ôû moïi nôi, neân noùi saéc ôû trong thoï. Toân giaû Phaät-ñaø-ñeà-baø noùi: Ngöôøi kia thaáy thoï ôû khaép trong thaân, töø chaân ñeán ñaàu, khoâng coù choã naøo khoâng coù thoï, nhöng chaáp saéc laø ngaõ thì khoâng khaép thaân, cho neân ngöôøi kia thaáy saéc truï trong thoï. Hoûi: Vì sao noùi ngaõ kieán coù hai möôi thöù? Caùc

kieán khaùc laïi khoâng noùi? Ñaùp: Hoaëc coù ngöôøi noùi: Vì ñoù laø yù cuûa ngöôøi taïo kinh muoán theá, cho ñeán noùi roäng. Laïi coù ngöôøi noùi: Ñaây laø môùi khôûi phöông tieän ñaàu tieân, môùi nhaäp phaùp ôû hieän taïi. Nhö noùi: Thaân kieán coù hai möôi thöù, giôùi thuû leõ ra coù boán möôi thöù. Taø kieán, kieán thuû, moãi thöù leõ ra coù taùm möôi thöù, neân noùi maø khoâng noùi, nghóa naày chöa noùi heát laø lôøi chöa troïn veïn. Laïi coù ngöôøi noùi: Vì ñoái trò ngaõ kieán, neân Phaät noùi möôøi thöù Khoâng, möôøi thöù Khoâng laø: Noäi khoâng, ngoaïi khoâng, noäi ngoaïi khoâng, höõu vi khoâng, voâ vi khoâng, ñeä nhaát nghóa khoâng, voâ sôû haønh khoâng, voâ thuûy khoâng, taùnh khoâng vaø khoâng khoâng. Hoûi: Möôøi thöù khoâng naày ñoái laïi vôùi phaùp naøo? Ñaùp: Ñoái laïi vôùi ngaõ kieán, vì khoâng ñoái vôùi ngaõ kieán neân coù hai möôi thöù ngaõ kieán, caùc kieán khaùc thì khoâng nhö vaäy, cho neân khoâng noùi. Hoûi: Coù khi naøo ñoái vôùi moät aám khôûi ngaõ kieán, ngaõ sôû kieán hay khoâng? Ñaùp: Khôûi, nhö nhaõn nhaäp khôûi ngaõ kieán, caùc saéc khaùc thì khôûi ngaõ sôû kieán, boán aám coøn laïi cuõng gioáng nhö theá.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA, Quyeån 4 95

Hoûi: Coù khi naøo vöøa coù ngaõ kieán, cuøng luùc ñoái vôùi naêm aám ñeàu chaáp ngaõ hay khoâng? Neáu coù, laøm sao hieåu saùch Soùc-ca noùi: Chæ coù moät ngaõ kieán, khoâng coù naêm ngaõ kieán. Khoâng coù naêm ngaõ kieán, nghóa laø khoâng chaáp naêm aám laø ngaõ. Vì sao? Vì chaáp ngaõ kieán chæ chaáp moät phaùp, coøn naêm aám laø phaùp khaùc. Ngöôøi chaáp ngaõ kieán noùi moät ngaõ, moät nhaân, khoâng phaân, khoâng hoaïi, khoâng bieán ñoåi laø thöôøng. Neáu khoâng thì laøm sao hieåu kinh Taùt-giaø Ni-Kieàn-Töû noùi: Sa- moân Cuø-ñaøm! Saéc laø ngaõ, thoï, töôûng, haønh, thöùc laø ngaõ? Ñaùp: Khoâng coù cuøng luùc chaáp naêm aám laø ngaõ. Hoûi: Neáu vaäy kinh Taùt-giaø -Ni-Kieàn-Töû laøm sao hieåu? Ñaùp: Vì ngöôøi kia taâm töï ñaïi, raát naëng neân noùi nhö theá. Laïi coù ngöôøi noùi: Ngöôøi kia khoâng tin Phaät, beân trong coù tri kieán, muoán thöû Nhö lai. Ngöôøi kia vì khoâng bieát neân ñaõ noùi lôøi khoâng thuaän lyù. Keá laø thaáy Nhö lai coù caùc töôùng ñöôïc luaän baøn: Haøm nhö haøm sö töû, raêng keát beùn, nhoïn, mieäng coù boán möôi chieác raêng, phaùt ra tieáng Phaïm aâm. Ngöôøi kia nghe noùi vaäy, oâm loøng kinh sôï, neân lôøi khoâng thuaän lyù. Laïi coù ngöôøi noùi: Ngöôøi kia nhaän thaáy oai ñöùc cuûa Nhö lai vöôït hôn Phaïm Vöông, Ñeá-thích, khoù gaàn khoù thaân, ñoái vôùi baäc coù oai ñöùc nhö cho neân ngöôøi kia noùi lôøi khoâng thuaän lyù. Laïi coù ngöôøi noùi: Vì oai löïc böùc baùch cuûa thieân thaàn ñaõ khieán cho ngöôøi kia noùi lôøi khoâng thuaän lyù. Laïi coù thieân thaàn tin Phaät, nghó raèng: Ngöôøi xaáu aùc kia vì sao ñaõ gaây buoàn phieàn cho Nhö lai? Neân ñaõ duøng oai löïc böùc baùch, khieán cho ngöôøi kia noùi lôøi khoâng thuaän lyù. Laïi coù ngöôøi noùi: Hoaëc coù cuøng luùc, chaáp naêm aám laø ngaõ. Hoûi: Neáu vaäy thì lôøi cuûa saùch Soùc-ca, noùi laøm sao hieåu? Ñaùp: Ngöôøi kia doác söùc taïo ra moät nhoùm töôùng goàm ñuû naêm aám naày. Hoûi: Neáu vaäy thì laáy gì laøm ñuû? Ñaùp: Neáu chaáp noäi nhaäp laø ngaõ, thì seõ laáy ngoaïi nhaäp laøm ñuû, neáu chaáp ngoaïi nhaäp laø ngaõ thì seõ duøng noäi nhaäp laøm ñuû. Hoûi: coù kieán vi traàn chaáp laø ngaõ hay khoâng? Neáu coù, thì laø khoâng coù ngaõ kieán, chaúng phaûi ngaõ kieán. Neáu

khoâng coù thì saùch Soùc- ca laøm sao hieåu? Nhö noùi: Naêm ñaïi vi traàn duø moãi ñaïi ñeàu laø töôùng khaùc, laø ngaõ, laø thöôøng. Neáu noùi voâ thöôøng thì voâ lyù. Hoûi: Saùch kia giaûi thích ngaõ kieán, kieán vi traàn theá naøo? Ñaùp: Saùch naày noùi bieân kieán duyeân vi traàn, nghóa aáy ñaõ laäp.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA, Quyeån 4 96

Hoûi: Phaûi bieát ngaõ kieán duyeân vi traàn, nghóa aáy cuõng laäp chaêng? Ñaùp: Khoâng coù kieán Vi traàn chaáp laø ngaõ. Hoûi: Neáu vaäy thì saùch Soùc-ca laøm sao hieåu? Ñaùp: Lôøi Saùch naày noùi khoâng thuaän vôùi chaùnh lyù. Laïi coù ngöôøi noùi: Coù kieán vi traàn, chaáp cho laø ngaõ, coù ngöôøi suy lyù, thaáy nghóa khoâng thaät neân thaáy nghóa luùc sinh. Lôøi bình: Khoâng neân noùi lôøi nhö theá, noùi tröôùc laø toát. Hoûi: Ngoaøi naêm aám, coù ngöôøi khôûi ngaõ kieán hay khoâng? Neáu coù thì laøm sao hieåu kinh naày noùi? Nhö noùi: Neáu coù Sa-moân, Baø-la-moân khôûi leân ngaõ kieán, ñeàu chaáp naêm thoï aám. Neáu khoâng thì noùi ngaõ kieán thöù saùu laøm sao coù? Ñaùp: Khoâng coù tröôøng hôïp khôûi ngaõ kieán ngoaøi naêm aám. Hoûi: Neáu vaäy thì ngaõ kieán thöù saùu laøm sao coù? Ñaùp: Tö laø haønh aám ñoái vôùi tö khôûi ngaõ kieán, haønh aám khaùc khôûi ngaõ sôû kieán, töùc laø ngaõ kieán thöù saùu. Kinh Phaät noùi thaân kieán laø caên baûn cuûa saùu möôi hai kieán. Kinh khaùc laïi noùi: Neáu coù Sa-moân Baø- la-moân khôûi leân caùc kieán, thì ñeàu döïa vaøo hai bieân: Hoaëc döùt, hoaëc thöôøng. Hoûi: Hai kinh naày coù gì khaùc nhau? Ñaùp: Vì coù theå sinh ra caùc kieán, neân noùi thaân kieán laø caên baûn. Vì caùc kieán ñöôïc baûo veä, nuoâi lôùn neân noùi laø bieân kieán. Laïi coù ngöôøi noùi: Coù theå sinh caùc kieán, laø noùi thaân kieán laø caên baûn, khieán cho caùc kieán chuyeån haønh, ñoù laø noùi bieân kieán. Laïi coù kinh noùi: Neáu nhaäp ñònh “Ñòa Nhaát thieát xöù” ngöôøi tu haønh nghó raèng: Ñòa töùc laø ngaõ, ngaõ töùc laø ñòa, khoâng lìa, khoâng khaùc. Taát caû xöù coøn laïi cuõng gioáng nhö theá. Hoûi: Nhöõng ngöôøi ñöôïc ñònh Nhaát thieát xöù, taát ñeàu lìa duïc cuûa ñeä Tam thieàn. Neáu ngöôøi kia chaáp ñòa laø ngaõ, phaûi bieát thaân kieán cuûa ñòa thieàn thöù tö, chaáp ñòa trong ñeä Töù thieàn laø ngaõ, phaùp cuûa ñònh Nhaát thieát xöù duyeân coõi Duïc. Sao ngöôøi kia khoâng traùi? Ñaùp: Trong ñaây khoâng nhaát ñònh noùi ñònh, nhö chaúng phaûi Sa- moân noùi laø Sa-moân. Laïi coù ngöôøi noùi: Vì voán ñaõ coù teân nhö vaäy. Ví nhö vua ñaõ maát ngoâi, vaãn goïi laø vua, haønh giaû voán töøng ñöôïc ñònh naày, veà sau, duø maát vaãn goïi laø ñöôïc ñònh. Laïi coù ngöôøi noùi: Vì haønh giaû ôû ñònh nhanh choùng, neân maát, nôi ñònh kia khôûi thaân kieán coõi Duïc, boû thaân kieán laïi ñöôïc ñònh aáy. Nhö Ñeà-baø-ñaït-ña, nhanh choùng ôû ñònh, duøng söùc thaàn tuùc, töï hoùa thaân mình thaønh hình daùng Thaùi töû, leân oâm vua A-xaø-theá quay voøng ñuøa côït, laïi

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA, Quyeån 4 97

hieän ra töôùng maïo ñeå cho vua A-xaø-theá bieát laø Toân giaû Ñeà-baø-ñaït-ña. Ngay khi laøm hình daùng thaùi töû, vua A-xaø-theá oâm laáy ñuøa côït roài nhoå nöôùc daõi vaøo mieäng Ñeà-baø-ñaït-ña. Do tham lôïi döôõng neân Ñeà-baø-ñaït- ña beøn nuoát nöôùc daõi! Vì vaäy neân Ñöùc Theá toân noùi vôùi Ñeà-baø-ñaït-ña: OÂng

laø thaây cheát, aên ñaøm daõi cuûa ngöôøi. Khi nuoát ñaøm daõi, Ñeà-baø-ñaït- ña chaúng theå lìa duïc. Khi giaû laøm Thaùi töû, ñöôïc vua A-xaø-theá oâm laáy, ñuøa côït, baáy giôø laø lìa duïc. Laïi coù ngöôøi noùi: Thaân kieán chaáp ñòa trong ñeä Töù thieàn laø ngaõ, ñònh Nhaát thieát xöù cuõng duyeân ñòa trong ñeä Töù thieàn. Hoûi: Neáu vaäy ñònh Nhaát thieát xöù khoâng duyeân coõi Duïc hay sao? Ñaùp: Ñònh Nhaát thieát xöù vöøa duyeân coõi Duïc, vöøa duyeân ñòa trong ñeä Töù thieàn. Hoûi: Nhö chö thieân coõi Saéc, taát caû ñeàu traéng, laøm sao hoï nhaän thaáy söï khaùc nhau giöõa caùc maøu: Xanh, vaøng, ñoû v.v... Ñaùp: Vì soá chuùng sinh ñoù, saéc cuûa hoï ñeàu traéng, chaúng phaûi soá chuùng sinh coù saéc xanh, vaøng, ñoû v.v... Lôøi bình: Khoâng neân noùi nhö theá. Vì sao? Vì neáu ngaõ kieán vaø ñònh Nhaát thieát xöù laø phaùp töông öng, coäng höõu, thì leõ ra coù loãi naày! Theá naøo laø taát caû phaùp töông öng, coäng höõu? Duyeân moät chuùt coõi Duïc, duyeân moät chuùt coõi Saéc, thaân kieán vaø ñònh Nhaát thieát xöù, duø chaúng phaûi phaùp töông öng, coäng höõu, nhöng moät ngöôøi thì cuõng coù theå coù hai teân. Vì chaáp ngaõ, neân goïi laø thaân kieán, vì ñöôïc ñònh, neân goïi laø ngöôøi ñaéc ñònh. Thaân kieán duyeân vôùi ñòa trong ñeä Töù thieàn, ñònh Nhaát thieát xöù duyeân vôùi coõi Duïc khoâng cuøng luùc, cho neân, luaän naày ñaõ kheùo hieåu. Voâ thöôøng chaáp laø thöôøng, cho ñeán noùi roäng. Hoûi: Vì sao soaïn luaän naày? Ñaùp: Caùc taø kieán aáy ñaõ taïo cho chuùng sinh ôû trong sinh töû nhöõng raøng buoäc lôùn, nhieàu tai haïi suy vi, nhieàu söï che giaáu lôùn. Gioáng nhö theá gian raøng buoäc, gaây tai haïi suy vi, che giaáu con ngöôøi. Neáu khoâng thaáy roõ taø kieán thì seõ khoâng theå traùnh xa. Neáu luùc naøo thaáy roõ thì coù theå traùnh xa caùc taø kieán ñoù, cho ñeán noùi roäng cuõng gioáng nhö theá. ÔÛ ñaây, neân duøng hai vieäc ñeå tìm kieám taø kieán: 1. Duøng theå taùnh. 2. Duøng ñoái trò. Nhö Kieàn-ñoä Trí, Kieàn-ñoä Kieán, nhö luaän taêng Ích Trí, trong ñoù cuõng duøng hai vieäc ñeå tìm kieám taø kieán: 1. Theå taùnh. 2. Ñoái trò.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA, Quyeån 4 98

Nhö trong luaän taêng Ích Trí noùi: Sa-moân Cuø-ñaøm! OÂng laø huyeãn hoùa. Ñaïo cuûa Ñöùc Theá toân ñaõ vöôït qua huyeãn hoùa. Taø kieán naày cheâ bai ñaïo laø theå taùnh cuûa huyeãn, thaáy ñaïo döùt laø ñoái trò taø kieán ñoù. Laïi noùi raèng: Ñaây laø A-la-haùn, vì sao oâng laïi toû ra keo kieät ñoái vôùi danh hieäu A-la-haùn. Ñaïo cuûa Ñöùc Theá toân ñaõ vöôït qua söï keo kieät, taø kieán naày cheâ bai ñaïo laø theå taùnh cuûa söï keo kieät ñoù. Thaáy ñaïo döùt laø ñoái trò vôùi taø kieán aáy. Nhö Luaän Keä Vaán, nhö Kinh Phaïm Voõng noùi: Neân duøng xöù daáy khôûi ñeå tìm kieám taø kieán, ñoù töùc coù ba vieäc, ñoù goïi laø xöù daáy khôûi, theå taùnh vaø ñoái trò. Laïi coù ngöôøi noùi: Khoâng neân tìm kieám ba söï cuûa taø kieán laø xöù daáy khôûi, theå taùnh vaø ñoái trò. Neáu tìm kieám taø kieán thì cuõng nhö traùch cöù voâ minh: Vì sao oâng ngu toái? Laïi coù ngöôøi noùi: Neân duøng ba vieäc ñeå tìm kieám taø kieán, ñoù laø xöù daáy khôûi, theå taùnh vaø ñoái trò. Neáu coù theå duøng ba vieäc ñeå tìm kieám taø kieán, thì duø laø phaøm phu coøn raøng buoäc ñaày ñuû, nhöng nhöõng loãi laàm cuûa taø kieán khoâng hieän ôû tröôùc, gioáng nhö baäc Thaùnh ñaõ duøng ñaïo voâ laäu döùt caùc taø kieán, khoâng bao giôø khôûi laïi.

Nhö Phaùp sö Ñaø-baø, xöa ôû Keá-taân, cuøng vôùi nhieàu Tyø-kheo tu haønh, hoäi hoïp chung moät choã, luaän noùi veà caùc kieán: Coù ngöôøi noùi raèng: Caùc Ñaïi ñöùc! baäc Thaùnh coù theå döùt tröø nhieàu loãi laàm, moïi haønh vi aùc taø kieán khoâng bao giôø hieän ra ôû tröôùc, thaät laø ítcoù! Baáy giôø, Phaùp sö Ñaø-baø ôû trong hoäi naày noùi raèng: Baäc Thaùnh duøng ñaïo voâ laäu döùt tröø caùc taø kieán, khoâng bao giôø cho chuùng hieän tieàn, thì ñaâu coù gì laø chuyeän laï. Nhö hieän nay toâi ñang ôû ñòa phaøm phu, duøng hai vieäc naày ñeå tìm kieám taø kieán, neáu coøn ôû laâu trong sinh töû thì khoâng coù vieäc naày. Duø ôû laâu trong sinh töû, nhöng laïi khoâng hieän tieàn. Vì duyeân naày neân duøng ba vieäc ñeå tìm kieám taø kieán. Voâ thöôøng, chaáp höõu thöôøng: Hoûi: Theá naøo laø voâ thöôøng? Ñaùp: Taát caû phaùp höõu vi. Hoûi: Caùc ngoaïi ñaïo kia, goïi vieäc gì laø thöôøng? Ñaùp: Hoï thaáy saéc töông töï noái tieáp nhau. Caùc taâm phaùp, nhôù laïi coâng vieäc xöa ñaõ laøm, coù khaû naêng tuïng trì Kinh, luaän... Thaáy saéc töông töï noái tieáp nhau laø sao? Nhö saéc hoï ñaõ thaáy ôû ngaøy hoâm qua, hoâm nay töông tôi. Ngöôøi kia nghó raèng: Saéc thaáy luùc nhoû, töùc

laø saéc cuûa thaáy luùc giaø. Laøm sao taâm phaùp laïi coù theå nhôù nhöõng vieäc xöa kia mình ñaõ laøm. Nhö vieäc mình ñaõ laøm vöøa qua, hoâm nay coá nhôù laïi. Cuõng theá, caùc vieäc mình ñaõ laøm tröôùc ñaây, sau naày ñeàu nhôù. Nhö coù theå trì tuïng kinh, luaän, laø nhö luùc coøn treû ñaõ ñoïc tuïng, ñeán luùc giaø vaãn coù theå tuïng thuoäc loøng. Ngöôøi kia nghó: Ngaøy nay, taâm tuïng chính laø taâm ñaõ ñoïc tuïng ôû ngaøy hoâm qua. Hoï laáy côù naày ñeå chaáp laø thöôøng, ñoù laø bieân kieán. Bieân kieán coù hai thöù: Coù döùt vaø coù thöôøng. Laø noùi theå taùnh cuûa bieân kieán, do thaáy khoå maø döùt, laø ñoái trò cuûa bieân kieán ñoù. Vì kieán duyeân khoå maø sinh, neân do thaáy khoå maø döùt, ví nhö haït söông ñoïng laïi treân ngoïn coû, seõ tan ngay khi aùnh naéng maët trôøi roïi ñeán. Bieân kieán kia cuõng gioáng nhö theá: Neáu khi thaáy khoå thì bieân kieán noï seõ ñöôïc döùt tröø ngay. Laïi coù ngöôøi noùi: Khoå phaùp nhaãn, khoå phaùp trí, laø ñoái trò cuûa bieân kieán kia. Luùc khoå phaùp nhaãn, khoå phaùp trí sinh, seõ döùt tröø döùt kieán hieåm aùc ñieân ñaûo, phaân bieät luoáng doái naày. Hoûi: Nhö trong phaùp noùi veà thieän, cuõng noùi caùc phaùp coù töï theå, taùnh töôùng, thöôøng truï maø khoâng phaûi taø kieán. Taïi sao trong phaùp noùi veà aùc, neáu noùi töôùng naày, töùc laø taø kieán? Ñaùp: Hoaëc coù ngöôøi noùi: Noùi phaùp thieän, duø noùi coù töï theå, taùnh töôùng, thöôøng truï, nhöng khoâng coù choã taïo taùc. Coøn noùi phaùp aùc, thì baát cöù luùc naøo cuøng thöôøng coù söï taïo taùc. Laïi coù ngöôøi noùi: Trong phaùp noùi veà thieän, noùi phaùp taùnh khoâng thöôøng laøm, trong phaùp noùi veà aùc, noùi phaùp taùnh thì thöôøng laøm. Laïi coù ngöôøi noùi: Trong phaùp noùi veà thieän, noùi veà phaùp taùnh, laø do sinh sinh ra, bò giaø laøm cho giaø, bò voâ thöôøng laøm hoaïi. Trong phaùp noùi veà aùc thì khoâng do sinh sinh ra cho ñeán noùi roäng. Laïi coù ngöôøi noùi: Trong phaùp noùi veà thieän, noùi phaùp taùnh thuoäc veà caùc nhaân duyeân. Phaùp ñaõ noùi kia khoâng thuoäc veà nhaân duyeân. Laïi coù ngöôøi noùi: Kheùo noùi phaùp, phaùp ñaõ noùi töông öng vôùi sinh dieät.

Phaùp noùi veà aùc thì khoâng nhö theá. Laïi coù ngöôøi noùi: Trong phaùp noùi veà thieän, noùi phaùp töùc töø nhaân sinh, coù theå coù choã taïo taùc, thuoäc veà caùc duyeân do caùc nhaân duyeân naày, neân noùi laø noùi phaùp. Maëc duø noùi theå taùnh thöôøng truù, nhöng khoâng rôi vaøo taø kieán. Phaùp noùi veà aùc aáy laø rôi vaøo taø kieán. Hoûi: Bieân kieán nghóa laø gì? Ñaùp: Chaáp ôû beân ñoaïn, chaáp ôû beân thöôøng, laø nghóa bieân kieán. Nhö kinh noùi: Phaät baûo Toân giaû Ca-chieân-dieân: Neáu duøng chaùnh trí quaùn theá gian laø taäp, noùi ñôøi Voâ sôû höõu, töùc laïi laø chaúng haønh. Voâ sôû

höõu töùc laø döùt kieán. Thaáy ñôøi naày coù dieät, thaân vò lai sinh, beøn nghó raèng: Chuùng sinh aáy cheát ôû ñôøi naày, seõ sinh ôû nôi khaùc, chaúng phaûi döùt. Laïi nöõa, naày Ca-chieân-dieân! Neáu duøng chaùnh trí quaùn theá gian laø dieät, noùi theá gian coù sôû höõu, töùc laïi laø khoâng haønh. Noùi theá gian coù sôû höõu, töùc laø thöôøng kieán. Bieát aám, giôùi, caùc nhaäp naày, xoay vaàn noái tieáp nhau, ngöôøi kia nghó raèng: Caùc phaùp naày coù sinh, coù dieät, chaúng phaûi thöôøng. Laïi nöõa, ngöôøi khôûi ngaõ kieán vaãn laø beân heïp, thaáp keùm, bò theá gian quôû traùch, huoáng chi laø ñoái vôùi ngaõ chaáp coù döùt, thöôøng? Laïi coù ngöôøi noùi: Kieán naày laø xöù haønh, bieân, neân coù hai thöù nghóa, goïi laø xöù haønh bieân: 1. Haønh thöôøng bieân. 2. Haønh döùt bieân. Do caùc nghóa naày neân goïi laø bieân kieán. Hoûi: Nghóa thaät cuûa thöôøng laø Nieát-baøn Dieät taän. Vì sao voâ thöôøng chaáp thöôøng khoâng goïi laø taø kieán? Ñaùp: Nhöõng lôøi noùi Voâ sôû höõu, goïi laø taø kieán. ÔÛ ñaây khoâng noùi Voâ sôû höõu, laïi taêng ích sôû höõu, cho neân chaúng phaûi taø kieán. Thöôøng chaáp voâ thöôøng: Hoûi: Theá naøo laø thöôøng? Ñaùp: Nieát-baøn Dieät taän. Hoûi: Caùc ngoaïi ñaïo kia döïa vaøo ñaâu ñeå noùi Nieát-baøn voâ thöôøng? Ñaùp: Ngoaïi ñaïo kia laáy boán ñònh voâ saéc laøm Nieát-baøn giaûi thoaùt: 1. Voâ thaân. 2. YÙ voâ bieân. 3. Nhoùm tònh. 4. Thaùp theá gian. Khoâng thaân: Laø ñònh Khoâng xöù. YÙ voâ bieân laø ñònh Thöùc xöù. Tuï tònh laø ñònh Voâ sôû höõu xöù. Thaùp theá gian laø ñònh Phi töôûng Phi phi töôûng xöù. Ngoaïi ñaïo kia noùi nhö theá: Nhö Nieát-baøn naày duø laâu nhöng seõ trôû laïi. Phaûi bieát, Nieát-baøn hoï Thích ñaõ noùi cuõng seõ trôû laïi. Vì cho neân noùi Nieát-baøn voâ thöôøng. Thöôøng kia chaáp laø voâ thöôøng: ñoù laø taø kieán, laø töï taùnh cuûa noù, do thaáy dieät maø ñoaïn, laø ñoái trò taø kieán ñoù. Vì ñaây laø kieán chaáp nhaân dieät sinh ra, neân do thaáy dieät maø ñoaïn, nhö söông ñoïng treân ñaàu ngoïn coû, cho ñeán noùi roäng. Hoûi: Vì coù taø kieán coù theå quaùn laø haønh voâ thöôøng khoâng? Neáu coù, laøm sao thoâng suoát nôi kinh Ba-giaø-la-na? Nhö noùi: Theá naøo laø söû taø

kieán sai khieán? Ñaùp: Moïi huûy baùng khoâng coù nhaân, khoâng coù taïo taùc, ñoù goïi laø söû taø kieán. Hoûi: Vì sao trong ñaây khoâng noùi? Neáu khoâng noùi thì laøm sao hieåu ñöôïc nôi vaên naày? Nhö noùi: Thöôøng chaáp voâ thöôøng, ñaây laø taø kieán, do thaáy dieät maø ñoaïn? Ñaùp: Coù taø kieán naày: Thöôøng chaáp voâ

thöôøng. Hoûi: Neáu vaäy thì vì sao Kinh Ba-giaø-la-na khoâng noùi? Ñaùp: Vì kinh kia noùi veà haønh töôùng cuûa taø kieán khoâng taän, töï coù haønh töôùng cuûa caùc kieát, trong ñoù khoâng noùi heát. Laïi coù ngöôøi noùi: Duø coù kieán naày, nhöng ñeàu nhaäp trong thuyeát ñaõ noùi kia. Nhö cheâ bai khoâng coù nhaân, phaûi bieát laø cheâ bai taäp. Nhö cheâ bai khoâng coù taïo taùc, phaûi bieát laø cheâ bai ñoái vôùi ba ñeá. Laïi coù ngöôøi noùi: Noùi cheâ bai khoâng coù nhaân, laø cheâ bai veà ba ñeá, noùi cheâ bai khoâng coù taïo taùc, laø cheâ bai veà dieät ñeá. Laïi coù ngöôøi noùi: Taø kieán veà khoâng, coù, coù theå cheâ bai thöôøng noùi laø voâ thöôøng. Hoûi: Neáu vaäy thì vaên naày laøm sao hieåu? Ñaùp: Nieát-baøn coù töôùng thöôøng. Neáu noùi khoâng coù Nieát-baøn thì cuõng laø cheâ bai töôùng thöôøng. Nhö coù ngöôøi cheâ bai con ngöôøi khoâng coù ngoùn tay, cuõng laø cheâ bai saéc, höông, vò, xuùc, choã nöông cuûa ngoùn tay. Nieát-baøn kia cuõng gioáng nhö theá. Laïi coù ngöôøi noùi: Ngoaïi ñaïo kia noùi naêm aám laø thöôøng. Hoï Thích noùi: Nieát-baøn laø thöôøng, chöù chaúng phaûi aám. Ngöôøi ngoaïi ñaïo kia noùi nhö theá: Ngoaïi tröø aám, laïi khoâng coù thöôøng. Vì nghóa naày, haù chaúng phaûi huûy baùng Nieát-baøn chaêng? Khoå taïo ra kieán chaáp vui, cho ñeán noùi roäng. Hoûi: Theá naøo laø khoå laø? Ñaùp: Naêm thoï aám laø khoå thaät. Hoûi: Caùc ngoaïi ñaïo kia, vì sao noùi khoå laø vui? Ñaùp: Vì coù ñöôïc ít luùc vui, neân noùi laø vui. Nhö ngöôøi heát giôø laøm vieäc, ñöôïc nghæ ngôi laø vui. Luùc ñang noùng nöïc, ñöôïc gioù maùt caûm thaáy vui. Khi ñang laïnh, gaëp aám laø vui. Trong luùc ñang ñoùi khaùt, ñöôïc uoáng aên laø caûm thaáy vui. Vì vieäc naày neân noùi aám laø nieàm vui. Nhö noùi duøng phaùp phaåm haï laøm toái thöôïng, goïi laø kieán thuû, töï taùnh cuûa kieán thuû ñoù do thaáy khoå maø döùt, laø ñoái trò cuûa kieán thuû. Hoûi: Khoå coù kieán chaáp vui, goïi laø kieán thuû. Vì sao voâ thöôøng thaáy thöôøng, khoâng goïi laø kieán thuû?

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA, Quyeån 4 102

Ñaùp: Voâ thöôøng thaáy thöôøng kia, nghóa laø phaùp vöôït hôn, khoâng vöôït hôn, ñeàu ñoàng moät theå. Töï coù phaùp, duø noùi thöôøng, vaãn khoâng vöôït hôn. Nhö chaáp hö khoâng phi soá duyeân dieät. Khoå coù kieán chaáp laø vui, duøng phaùp phaåm haï laøm toái thöôïng, goïi laø kieán thuû. Voâ thöôøng thaáy thöôøng khoâng goïi laø kieán thuû. Laïi coù ngöôøi noùi: Vì trong aám coù khoå lôùn, neân laáy khoå nhoû laøm nieàm vui. Vì cho nieàm vui nhoû naày ñoàng vôùi Nieát-baøn, neân goïi laø kieán thuû. Voâ thöôøng thaáy thöôøng: Trong aám khoâng coù moät chuùt thöôøng ñoàng vôùi thöôøng. Vì sao? Vì trong khoaûng moät saùt-na, laïi khoâng coù döøng truï, laø phaùp taùn dieät. Nhö noùi: Theá naøo laø phaùp luùc dieät? Ñaùp: Phaùp hieän taïi. Vì vieäc naày neân voâ thöôøng thaáy thöôøng, ñoù goïi laø bieân kieán, khoâng goïi laø kieán thuû. Vui taïo ra kieán chaáp khoå, cho ñeán noùi roäng. Hoûi: Theá naøo laø nghóa thaät cuûa vui? Ñaùp: Vui, nghóa laø Nieát-baøn Dieät taän. Hoûi: Vì sao ngoaïi ñaïo kia cho Nieát-baøn laø khoå? Ñaùp: Nhö con ngöôøi khi hö hoaïi moät caên, beøn cho laø khoå. Ngöôøi kia caûm nghó theá naày: Neáu hö hoaïi moät caên ñaõ cho laø khoå, huoáng chi laø nhieàu caên. Do vieäc naày, neân cho phaùp vui laø khoå. Toân giaû Hoøa-tu-maät noùi: Neáu moät caên toàn taïi cuõng laø

nhaân khoå, huoáng chi laø nhieàu caên toàn taïi sao khoâng laøm nhaân cuûa khoå. Neáu caùc caên dieät thì seõ ñöôïc giaûi thoaùt. Vui cuûa Nieát-baøn coù kieán chaáp khoå, ñoù goïi laø taø kieán, laø theå taùnh cuûa taø kieán, do thaáy dieät maø ñoaïn, laø ñoái trò vôùi taø kieán kia. Kieán naày döïa vaøo dieät sinh, trôû laïi do thaáy dieät maø ñoaïn, nhö haït söông ñoïng laïi treân ngoïn coû, cho ñeán noùi roäng. Hoûi: Vì sao kieán chaáp Nieát-baøn laø khoå, goïi laø taø kieán, chaúng phaûi thaáy ñaïo ñeá? Nhö noùi ñaïo ñeá cuõng laø nieàm vui, vì coù theå tieán ñeán an vui? Ñaùp: Ñaïo coù hai phaàn: Phaàn khoå, phaàn vui. Vì ñaïo coù theå daãn ñeán choán an vui, neân goïi laø phaàn vui. Vì voâ thöôøng neân khoå, goïi laø phaàn khoå. Nieát-baøn khoâng coù hai phaàn, chæ thuaàn laø vui. Ngöôøi cheâ bai, töùc laø taø kieán. Ñaïo ñeá thì khoâng nhö vaäy. Laïi coù ngöôøi noùi: Nhö nôi Kieàn-ñoä Kieán ñaõ noùi: Coù hai thöù vui: 1. Nieàm vui cuûa danh soá. 2. Nieàm vui cuûa nghóa thaät. Treân ñaõ noùi coù theå tieán ñeán choán an vui, ñoù goïi laø nieàm vui cuûa danh soá, chaúng phaûi nieàm vui cuûa nghóa thaät.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA, Quyeån 4 103

Laïi nöõa, vì nieàm vui Nieát-baøn, neân ñaïo ñöôïc goïi laø vui. Hoûi: Vì coù taø kieán coù theå duyeân theo Nieát-baøn laø khoå chaêng? Neáu coù thì laøm sao hieåu Kinh Ba-giaø-la-na? Nhö noùi: Theá naøo laø söû taø kieán sai khieán? Ñaùp: Moïi thöù cheâ bai khoâng coù nhaân, khoâng coù taïo taùc, cho ñeán noùi roäng. Neân nhö ñaõ noùi trong tröôøng hôïp thöôøng chaáp voâ thöôøng ôû treân. Baát tònh chaáp laø tònh: Hoûi: Theá naøo laø baát tònh? Ñaùp: Taát caû phaùp höõu laäu vì coù hai vieäc, neân baát tònh: 1. Do phieàn naõo. 2. Do caûnh giôùi. Caùc ngoaïi ñaïo kia, vì sao maø baát tònh chaáp laø tònh? Ñaùp: Vì ngu toái ñoái vôùi vieäc mình ñaõ laøm. Vì coù moät chuùt thôøi gian ñöôïc tònh, nhö caét moùng tay, ñaùnh raêng, chaûi toùc, xoa boùp thaân, taém goäi v.v... Do nhöõng vieäc naày, neân ngöôøi kia cho laø tònh. Neáu trong phaùp naày coù moät chuùt taùnh tònh, thì loái chaáp cuûa ngoaïi ñaïo kia chaúng phaûi taø kieán. Vì töôûng ñieân ñaûo, neân ñaõ chaáp tieåu tieän, ñaïi tieän, ruoät, bao töû v.v... laø tònh, neân goïi laø kieán thuû. Laïi neân duøng hai vieäc ñeå nhaän bieát haønh höõu laäu laø phaùp baát tònh: 1. Töø phieàn naõo sinh. 2. Töø daâm duïc sinh. Nhö noùi: Duøng phaùp phaåm haï laøm phaùp toái cao, ñaáây goïi laø kieán thuû, laø töï taùnh cuûa kieán thuû, do thaáy khoå maø döùt, laø ñoái trò kieán thuû ñoù, cho ñeán noùi roäng. Hoûi: Thaáy nöôùc tieåu, ñaïi tieän, muõi daõi chaûy ra tröôùc maét, sao ngoaïi ñaïo kia laïi cho laø tònh? Ñaùp: Ngoaïi ñaïo kia noùi raèng: Chaát chaûy ra duø laø baát tònh, nhöng choã chaûy ra laø tònh. Cuõng nhö hoa cuûa caây Khaån-thuû-ca, maøu saéc cuûa noù troâng gioáng heät mieáng thòt. Khi hoa nôû roä, loaøi daõ can thaáy beøn nghó thaàm: Hoâm nay ta nhaát ñònh seõ ñöôïc aên thòt. Noù ñöùng chôø thaät laâu beân coäi caây, khi coù hoa ruïng xuoáng ñaát, noù voäi chaïy ñeán ngöûi môùi bieát chaúng phaûi thòt. Noù laïi nghó: Hoa ruïng chaúng phaûi thòt, nhöng nhöõng ñoùa hoa khaùc coøn ôû treân caønh caây, chaéc chaén phaûi laø thòt. Caùc ngoaïi ñaïo kia cuõng gioáng nhö theá. Caùc chaát töø thaân chaûy ra, duø chaúng phaûi tònh, nhöng choã chaûy ra taát phaûi laø tònh. Hoûi: Nhö trong phaùp giaûng noùi thieän, cuõng noùi veà haønh thieän höõu

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA, Quyeån 4 104

laäu laø tònh, maø chaúng phaûi taø kieán, coøn thuyeát cuûa ngoaïi ñaïo kia laø taø kieán? Ñaùp: Coù moät chuùt töôùng tònh, beøn chaáp laø ít tònh. Hoûi: Nhöõng gì laø töôùng tònh? Ñaùp: Phieàn naõo khoâng xen laãn, laïi traùi vôùi phieàn naõo, cho neân chaúng phaûi taø kieán. Trong phaùp giaûng noùi aùc kia, cho phaùp baát tònh ñoàng vôùi nghóa thaät cuûa phaùp thanh tònh, ñoù goïi laø taø kieán. Laïi coù ngöôøi noùi: Nhö trong phaùp giaûng noùi thieän, vì cho haønh thieän laø tònh, neân chaúng phaûi taø kieán. Ngoaïi ñaïo kia vì cho haønh thieän, baát thieän, caên baát thieän, phieàn naõo, taø kieán ñieân ñaûo laø tònh, neân goïi laø taø kieán. Hoûi: Nhö phaùp höõu laäu, phieàn naõo xen laãn, neân bieát laø baát tònh, sao laïi noùi laø ba tònh? Ñaùp: Nghóa nhö thaät: Taát caû phaùp höõu laäu ñeàu laø baát tònh, vì giaû danh neân noùi tònh. Giaû danh laø sao? Töø caên thieän khoâng tham, khoâng giaän, khoâng si sinh ra, cuõng coù theå ñoái trò phaùp tham duïc v.v..., neân goïi laø giaû danh. Tònh chaáp baát tònh, kieán chaáp naày coù hai thöù, cho ñeán noùi roäng. Hoûi: Theá naøo laø tònh? Ñaùp: Ñaïo vaø quaû cuûa ñaïo. Hoûi: Caùc ngoaïi ñaïo kia, laáy vieäc gì ñeå noùi dieät, ñaïo laø baát tònh? Ñaùp: Ngoaïi ñaïo kia noùi nhö theá naày: Nhö thaät nghóa nôi caùc phieàn naõo laø phaùp baát tònh, ñaïo coù theå döùt tröø baát tònh ñoù. Vì ñaïo coù theå döùt tröø caùc phieàn naõo, neân ñaïo cuõng baát tònh. Do Nieát-baøn töø ñaïo baát tònh sinh, neân cuõng laø baát tònh. Gioáng nhö duøng dao ñeå caét vaät baát tònh, thì dao cuõng laø baát tònh. Do dao baát tònh laïi caét vaät khaùc, neân coù theå laøm cho vaät khaùc baát tònh. Laïi nhö ñem nöôùc röûa vaät baát tònh, thì nöôùc baát tònh. Neáu duøng nöôùc baát tònh naày laïi röûa vaät khaùc, dó nhieân vaät khaùc cuõng baát tònh. Cuõng nhö theá, duøng ñaïo döùt caùc phieàn naõo, töùc laø ñaïo baát tònh. Neáu duøng ñaïo naày ñeå sinh vaøo Nieát-baøn, thì Nieát-baøn cuõng laø baát tònh. Noùi ñaïo laø baát tònh, kieán chaáp naày goïi laø taø kieán, laø töï taùnh cuûa taø kieán ñoù, do thaáy ñaïo döùt, laø ñoái trò taø kieán aáy. Neáu noùi dieät laø baát tònh, thì kieán chaáp naày goïi laø taø kieán, laø töï taùnh cuûa taø kieán, do thaáy dieät maø ñoaïn laø ñoái trò taø kieán ñoù. Thaáy ñaïo döùt taø kieán, duyeân theo ñaïo sinh. Neáu luùc ñaïo trí ñaïo nhaãn sinh döùt thaáy dieät, döùt taø kieán cuõng gioáng nhö theá. Voâ ngaõ, chaáp ngaõ, cho ñeán noùi roäng.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA, Quyeån 4 105

Hoûi: Theá naøo laø voâ ngaõ? Ñaùp: Taát caû phaùp laø voâ ngaõ. Hoûi: Caùc ngoaïi ñaïo kia ñaõ laáy vieäc gì ñeå chaáp ngaõ? Ñaùp: Vì ngu toái ñoái vôùi phaùp oai nghi ñeán ñi, neân ngoaïi ñaïo kia ñaõ noùi lôøi theá naày: Neáu khoâng coù ngaõ, thì ai ñeán, ai ñi? Ai ñöùng, ai ngoài? Ai co vaøo, ai duoãi ra? Vì coù ngaõ, neân môùi coù theå ñeán, ñi, ñöùng, ngoài, co, duoãi. Hôn nöõa, neáu khoâng coù ngaõ, thì seõ khoâng coù nhöõng söï thaáy, nghe, ngöûi muøi höông, bieát vò, caûm xuùc xuùc chaïm vaø nhôù nghó. Vì nhöõng vieäc naày, taát bieát laø coù ngaõ. Ngoaïi ñaïo kia khoâng coù ngaõ chaáp coù ngaõ, ñaáây goïi laø thaân kieán, laø töï taùnh cuûa thaân kieán do thaáy khoå maø döùt, laø ñoái trò thaân kieán kia. Kieán naày duyeân theo khoå sinh,

cho ñeán noùi roäng. Ngaõ coù hai thöù: 1. Ngaõ giaû danh. 2. Ngaõ chaáp nhaân. Neáu chaáp ngaõ giaû danh, thì chaúng phaûi taø kieán. Neáu laø ngaõ chaáp nhaân, thì ñoù laø taø kieán. Hoûi: Trong ñaây chæ noùi ngaõ kieán, vì sao khoâng noùi ngaõ sôû kieán? Ñaùp: Vì ngaõ kieán laø taùnh ñieân ñaûo, ngaõ sôû kieán chaúng phaûi taùnh ñieân ñaûo. Laïi coù ngöôøi noùi: Ngaõ kieán laø caên baûn, neáu noùi ngaõ kieán phaûi bieát laø cuõng ñaõ noùi ngaõ sôû kieán. Laïi coù ngöôøi noùi: Do coù ngaõ kieán, neân coù ngaõ sôû kieán. Neáu noùi ngaõ kieán, phaûi bieát laø cuõng ñaõ noùi ngaõ sôû kieán. Kieán chaáp cuûa mình thì ñoái töôïng ñöôïc kieán chaáp cuûa mình cuõng gioáng nhö theá. Hoûi: Vì sao khoâng noùi ngaõ kieán laø voâ ngaõ maø goïi laø taø kieán? Ñaùp: Vì khoâng coù ngaõ. Laïi coù ngöôøi noùi: Neáu ngaõ kieán khoâng coù ngaõ, töùc laø chaùnh kieán, khoâng goïi laø taø kieán. Chaúng phaûi nhaân chaáp laø nhaân, cho ñeán noùi roäng. Hoûi: Ngoaïi ñaïo kia vì sao chaúng phaûi nhaân maø chaáp laø nhaân? Ñaùp: Vì chaáp laàm nhaân. Ví nhö nhaø noâng gieo troàng vaøo muøa thu, seõ thu hoaïch luùa chaéc haït. Ngoaïi ñaïo kia noùi raèng: Ñaáy ñeàu laø söï ban aân cuûa trôøi Thi Lôïi Daï, trôøi Tö Ñaø Daï, vaø trôøi Xaù Ma Daï. Neáu sinh con trai, con gaùi, ngoaïi ñaïo kia noùi raèng: Ñaây ñeàu laø söï ban cho cuûa trôøi Nan Ñaø, trôøi Nan Ñaø-baø La. Neáu laø ngöôøi giaøu sang, sinh con trai, con gaùi, ngoaïi ñaïo kia noùi raèng: Keát quaû naày ñeàu laø do trôøi Tyø Nöõu, trôøi Ma Heâ Thuû La ñaõ ban cho. Ngoaïi ñaïo kia ñaõ taïo ra kieán chaáp sai laàm nhö theá ñoái vôùi nhaân,

chaúng phaûi nhaân chaáp laø nhaân. Ñoù goïi laø giôùi thuû, laø töï taùnh cuûa giôùi thuû, do thaáy khoå maø döùt, laø ñoái trò giôùi thuû ñoù. Giôùi thuû naày, vì duyeân vôùi khoå sinh, neân laïi do thaáy khoå maø döùt boû. Hoûi: Khoâng coù nhaân chaáp laø nhaân, cuõng goïi laø cheâ bai nhaân, sao chaúng phaûi taø kieán? Ñaùp: Toân giaû Hoøa-tu-maät noùi: Neáu cheâ bai khoâng coù nhaân thì goïi laø taø kieán. Ngoaïi ñaïo kia khoâng noùi laø khoâng nhaân, chæ chaúng phaûi nhaân maø chaáp laø nhaân, neân chaúng phaûi taø kieán. Coù nhaân chaáp khoâng nhaân, cho ñeán noùi roäng. Hoûi: Caùc ngoaïi ñaïo kia, vì laáy vieäc gì ñeå noùi laø khoâng nhaân? Ñaùp: Vì thaáy caùc vaät trong ngoaøi hieän coù, coù ñuû caùc thöù töôùng, ngoaïi ñaïo kia môùi noùi raèng: Ai ñaøo soâng? Ai ñaép nuùi? Ai ñan theâu? Ai hoïa hình caàm thuù? Neân noùi keä: Ai hay laøm theâu deät Hoïa hình caùc caàm thuù? Ñaáy ñeàu khoâng nhaân, taïo Ñôøi khoâng coù töï taïi! Coù nhaân, chaáp khoâng nhaân, ñoù goïi laø taø kieán, laø töï taùnh cuûa taø kieán, do thaáy taäp döùt, laø ñoái trò cuûa taø kieán. Kieán naày duyeân vôùi taäp sinh, trôû laïi do thaáy taäp döùt, cho ñeán noùi roäng. Hoûi: Vì sao trong ñaây noùi taø kieán cheâ bai nhaân, do thaáy taäp döùt, coøn trong Kieàn-ñoä Kieán, noùi taø kieán cheâ bai nhaân, phaûi noùi laø do thaáy taäp, thaáy ñaïo döùt? Ñaùp: Hoaëc coù ngöôøi noùi: Ñaây laø yù cuûa ngöôøi soaïn kinh muoán theá, cho ñeán noùi roäng. Laïi coù ngöôøi noùi: Trong ñaây khoâng noùi nghóa cuûa taát caû nhaân. Coøn phaàn luaän kia thì noùi nghóa cuûa taát caû nhaân. Laïi coù ngöôøi noùi: Trong ñaây chæ cheâ bai nhaân sinh quaû, coøn trong phaàn luaän kia noùi cheâ bai caû nhaân sinh ra quaû vaø nhaân khoâng sinh ra quaû. Neáu noùi

Nieát-baøn khoâng coù nhaân, thì ñaáy haù chaúng phaûi chaùnh kieán. Laïi coù ngöôøi noùi: Trong ñaây, noùi cheâ bai veà nhaân cuûa khoå, coøn trong phaàn luaän kia noùi cheâ bai nhaân cuûa khoå vaø nhaân cuûa khoâng khoå. Laïi coù ngöôøi noùi: Trong ñaây khoâng coù cheâ bai nghóa nhaân cuûa ñaïo, cho neân khoâng noùi laø taø kieán cheâ bai ñaïo, chæ coù cheâ bai nghóa nhaân cuûa taäp, vì cho neân noùi laø taø kieán cheâ bai taäp. Coù, taïo kieán chaáp khoâng, cho ñeán noùi roäng.

Hoûi: Theá naøo laø coù? Ñaùp: Laø boán ñeá. Hoûi: Caùc ngoaïi ñaïo kia do vieäc gì maø noùi khoâng coù ñeá? Ñaùp: Vì coù ngaõ kieán, neân noùi khoâng coù ñeá. Ngoaïi ñaïo kia noùi raèng: ngaõ khoâng coù khoå, töùc laø cheâ bai khoå. Ngaõ khoâng coù nhaân, töùc laø cheâ bai taäp. Neáu ngaõ khoâng coù dieät, töùc laø cheâ bai dieät, vì neáu khoâng coù dieät thì khoâng coù ñoái trò. Nhö trong phaùp thieän, noùi raèng: AÁm naày laø khoå, khoâng ngaõ, sinh nieàm tin. Taâm khoå noùi laø coù khoå ñeá, khoå naày coù nhaân, sinh nieàm tin. Taâm taäp noùi coù taäp ñeá. Neáu khoå coù dieät, sinh nieàm tin. Taâm dieät noùi coù dieät ñeá. Neáu khoå coù ñoái trò thì sinh nieàm tin. Taâm ñaïo noùi coù ñaïo ñeá. Ngoaïi ñaïo kia taïo ra voâ kieán thì ñoù goïi laø taø kieán, laø töï taùnh cuûa taø kieán kia, do thaáy khoå taäp dieät ñaïo döùt, laø ñoái trò taø kieán kia. Kieán naày duyeân vôùi boán ñeá sinh, trôû laïi do kieán boán ñeá döùt, cho ñeán noùi roäng. Hoûi: Vì sao taø kieán khoâng duyeân vôùi hö khoâng, phi soá duyeân dieät? Ñaùp: Hoaëc coù ngöôøi noùi: Neáu phaùp laø aám, laø nhaân cuûa aám, laø dieät cuûa aám, laø ñoái trò cuûa aám, thì taø kieán töùc duyeân theo hö khoâng phi soá duyeân dieät. Vì chaúng phaûi nhaân cuûa aám, dieät cuûa aám, ñoái trò aám, cho neân taø kieán khoâng duyeân. Laïi coù ngöôøi noùi: Neáu phaùp laø khoå, laø nhaân cuûa khoå, laø dieät cuûa khoå, laø ñoái trò cuûa khoå, töùc taø kieán duyeân theo hö khoâng phi soá duyeân dieät. Vì traùi vôùi treân, cho neân taø kieán khoâng duyeân. Laïi coù ngöôøi noùi: Neáu phaùp laø phieàn naõo, laø xuaát ly, töùc taø kieán duyeân theo hö khoâng phi soá duyeân dieät, do traùi vôùi treân cho neân taø kieán khoâng duyeân. Laïi coù ngöôøi noùi: Neáu phaùp laø sôû duyeân cuûa chaùnh kieán voâ laäu, cuõng laø sôû duyeân cuûa taø kieán, thì taø kieán duyeân theo hö khoâng phi soá duyeân dieät. Vì khoâng laø sôû duyeân cuûa chaùnh kieán, neân taø kieán khoâng duyeân. Nhö taø kieán - chaùnh kieán, saùng suoát - chaúng saùng suoát, trí - chaúng phaûi trí, quyeát ñònh - nghi ngôø, tin töôûng - cheâ bai, neân bieát cuõng gioáng nhö theá. Hoûi: Neáu noùi khoâng hö khoâng phi soá duyeân dieät, thì taâm naày laø sôû duyeân naøo? Ñaùp: Töùc duyeân theo danh hö khoâng phi soá duyeân dieät. Vì sao? Vì ôû ñaây khoâng coù taâm saâu naëng, nhö phieàn naõo huûy baùng phaùp xuaát ly. Hoûi: Vì laø trí naøo? Ñaùp: Ñaây laø trí voâ kyù khoâng aån maát, do tö duy döùt. Coù, taïo kieán chaáp khoâng. Veà coù, coù ba thöù:

1. Coù ñoái ñaõi nhau. 2. Coù xöù sôû. 3. Coù thaät. Coù ñoái ñaõi nhau, nghóa laø vì nhaân coù neân coù, khoâng, vì nhaân khoâng neân coù, coù. Coù xöù sôû, nghóa laø choã naày coù, choã kia khoâng coù. Coù thaät, nghóa laø: Ñaây laø coù thaät, ñaây laø

khoâng coù thaät. (Nhö khoå laø coù thaät. Ngaõ laø khoâng coù thaät) Laïi coù ngöôøi noùi: Veà coù, coù hai thöù: 1. Coù vaät theå. 2. Coù neâu ñaët. Coù vaät theå, nghóa laø naêm aám. Coù neâu ñaët, nghóa laø nam, nöõ v.v... Cheâ bai khoå coù hai thöù: 1. Cheâ bai vaät theå. 2. Cheâ bai quaû. Neáu cheâ bai taäp laø cheâ bai vaät theå, cheâ bai nhaân. Neáu cheâ bai dieät laø cheâ bai vaät theå, khoâng cheâ bai quaû. Neáu cheâ bai ñaïo laø cheâ bai vaät theå, khoâng cheâ bai nhaân. Hoaëc coù ngöôøi noùi: Cuõng cheâ bai nhaân. Khoâng maø taïo kieán chaáp coù, cho ñeán noùi roäng. Hoûi: Vì sao soaïn luaän naày? Ñaùp: Hoaëc coù ngöôøi noùi: Neân laäp ra thuyeát nhö vaày: Neáu khoâng maø taïo kieán chaáp coù, phaûi noùi laø thaân kieán, do thaáy khoå maø döùt. Laïi coù ngöôøi noùi: Neân noùi nhö theá: Khoâng maø cho laø coù laø tueä. Vì sao? Vì ñaáy chaúng phaûi taùnh cuûa kieán. Laïi coù ngöôøi noùi: Neân laäp ra thuyeát nhö vaày: Ñaây chaúng phaûi kieán. Vì sao? Vì nôi naêm kieán khoâng noùi ñeán, maø khoâng noùi thì ngöôøi kia coù yù gì? Ñaùp: Vì yù muoán laäp ra söï hoûi ñaùp. Nhö noùi: Khoâng maø taïo ra kieán chaáp coù, ñoù laø kieán gì? Nhö vaäy goïi laø hoûi. Ñoù chaúng phaûi kieán. Ñoù goïi laø ñaùp. Töï coù, duø khoâng coù vieäc naày maø vaãn coù hoûi, ñaùp. Nhö trong phaåm Möôøi moân noùi veà vò tri duïc tri caên, tri caên, tri dó caên, phaùp voâ laäu, voâ vi, cuõng laø hoûi. Coù bao nhieâu söû sai khieán, ñaáy cuõng laø hoûi. Ñaùp: Khoâng bò söû sai khieán, ñaáy cuõng laø ñaùp. Nhö ngöôøi kia duø khoâng coù vieäc naày maø vaãn coù hoûi, ñaùp. Ñaây cuõng gioáng nhö theá, khoâng coù vieäc naày maøvaãn laäp ra hoûi ñaùp.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA, Quyeån 4 109

Hoûi: Khoâng maø taïo kieán chaáp coù, ñaây laø kieán gì? Ñaùp: Ñaây chaúng phaûi kieán, maø laø taø trí. Hoûi: Taø trí laø sao? Ñaùp: Hoaëc coù ngöôøi noùi: Laø phaùp voâ kyù khoâng aån maát do tö duy döùt. Ví nhö ñang ñi treân ñöôøng chaùnh maø khôûi töôûng laø ñi treân ñöôøng laàm laïc. Nhö ñang ñi treân ñöôøng laàm laïc, maø khôûi töôûng laø ñöôøng chaùnh. Nhö ngöôøi nam, khôûi töôûng laø nöõ. Coâ gaùi khôûi töôûng laø nam. Coù nhöõng töôûng nhö theá v.v... goïi laø taø trí. Laïi coù ngöôøi noùi: Trí naày cuõng laø voâ kyù coù aån maát, ñoù laø töông öng vôùi maïn. Nhö Phaïm thieân kia ñaõ noùi raèng: Ta laø Ñaïi Phaïm, toân quyù trong caùc Phaïm thieân. Ta coù theå taïo taùc bieán hoùa... Ñoù laø taø trí. Vì sao? Vì khoâng coù truï nôi kieán ñeá, taâm ñaõ döùt, laïi coù theå noùi leân lôøi aáy. Neân noùi lôøi naày: Nhö thuyeát tröôùc laø toát: Laø phaùp voâ kyù khoâng aån moät, do tö duy döùt. Hoûi: Neáu vaäy thì traùi vôùi phaàn Kieàn-ñoä Trí ñaõ noùi. Nhö noùi: Theá naøo laø taø trí? Ñoù laø tueä nhieãm oâ? Ñaùp: Khoâng traùi vôùi phaàn Kieàn-ñoä Trí kia. Vì sao? Vì voâ tri coù hai thöù: Ñoù laø thaät nghóa vaø giaû danh. Thaät nghóa laø töông öng vôùi söû voâ minh, caùc A-la-haùn ñaõ döùt saïch. Giaû danh nghóa laø nhö thoaùng thaáy goác caây truïi cho laø con ngöôøi v.v..., caùc baäc A-la-haùn, Bích-chi Phaät cuõng coù. Chæ coù Nhö lai Ñaúng chaùnh giaùc döùt tröø heát hai thöù naày. Coù boán ñieân ñaûo, ñoù laø thöôøng, laïc, tònh, ngaõ. Vì bò phaùp töông töï che laáp, neân khoâng bieát voâ thöôøng. Vì bò phaùp oai nghi vöøa yù che laáp, neân khoâng bieát laø khoå. Vì bò da thòt che laáp, neân khoâng bieát baát tònh. Vaø vì bò che laáp do vieäc mình ñaõ laøm, neân khoâng bieát voâ ngaõ. Hoûi: Taùnh cuûa boán ñieân

ñaûo naày laø gì? Ñaùp: Laø taùnh cuûa tueä. Hoûi: Neáu laø tueä thì trong naêm kieán naày, coù bao nhieâu laø ñieân ñaûo, bao nhieâu laø khoâng ñieân ñaûo? Ñaùp: Coù hai kieán röôõi laø ñieân ñaûo, hai kieán röôõi chaúng phaûi ñieân ñaûo. Hai kieán röôõi laø ñieân ñaûo, ñoù laø thaân kieán, kieán thuû vaø thöôøng kieán thuoäc veà bieân kieán. Hai kieán röôõi chaúng phaûi ñieân ñaûo, ñoù laø taø kieán, giôùi thuû vaø döùt kieán thuoäc veà bieân kieán. Hoûi: Vì sao hai kieán röôõi laø ñieân ñaûo, coøn hai kieán röôõi thì chaúng phaûi ñieân ñaûo? Ñaùp: Vì ba vieäc, neân goïi laø ñieân ñaûo: 1. Chuyeån haønh.

2. taêng ích. 3. Taùnh ñieân ñaûo. Taø kieán, döùt kieán duø laø chuyeån haønh, taùnh ñieân ñaûo, nhöng chaúng phaûi taêng ích. Vì sao? Vì laø taùnh cuûa vaät theå hö hoaïi. Giôùi thuû tuy laø chuyeån haønh, duø laø taùnh taêng ích, nhöng chaúng phaûi ñieân ñaûo. Vì sao? Vì coù moät chuùt phaùp töông töï, cuõng noùi laø coù ñaïo coõi Saéc, coù theå lìa duïc coõi Duïc, coù ñaïo coõi Voâ saéc, coù theå lìa duïc coõi Saéc. Ñoù laø töï theå cuûa ñieân ñaûo, laø ngaõ, laø vaät theå, laø töôùng, laø phaàn, laø taùnh. Ñaõ noùi veà töï theå, nay seõ noùi veà lyù do. Hoûi: Vì nguyeân do gì goïi laø ñieân ñaûo? Ñaùp: Vì ñieân ñaûo coù ñoái töôïng taêng neân goïi laø ñieân ñaûo. Boán ñieân ñaûo naày chæ do thaáy khoå maø döùt. Vì sao? Vì chuùng duyeân theo khoå sinh, roài trôû laïi do thaáy khoå maø döùt. Hôn nöõa, ñieân ñaûo naày duyeân theo quaû sinh, trôû laïi duøng tueä cuûa kieán quaû döùt. Laïi nöõa, thaân kieán do thaáy khoå maø döùt, taùnh laø ñieân ñaûo. Neáu thaân kieán ñaõ döùt thì khoå cuõng döùt. Laïi nöõa, khoå thoâ, neáu coù keû ngoä nhaän veà khoå thoâ thì seõ bò caùc Hieàn Thaùnh quôû traùch. Ví nhö ngöôøi nôi ban ngaøy coù maët trôøi maø ñi laïc seõ bò nhieàu ngöôøi quôû traùch. Ba ñeá thì vi teá, neáu coù ngöôøi ngoä nhaän veà khoå vi teá, thì seõ khoâng bò quôû traùch naëng. Ví nhö coù keû lôõ ñi laïc giöõa ban ñeâm, thì ngöôøi ñôøi seõ khoâng quôû traùch naëng. Hôn nöõa, haønh giaû ñaõ thaáy khoå, khoâng bao giôø coù taâm ñieân ñaûo. Neáu ñuùng haønh giaû thaáy khoå roài maø khoâng thaáy taäp, thì khoâng coù vieäc ñoù! Vì ñeå phaân bieät, neân giaû thieát thaáy khoå roài, laïi khoâng kieán nhöõng ñeá coøn laïi. Neáu coù keû hoûi ngöôøi kia: AÁm naày laø thöôøng hay laø voâ thöôøng? Ngöôøi kia nhaát ñònh ñaùp: Laø voâ thöôøng, cho ñeán khoâng coù moät saùt-na döøng laïi. Neáu hoûi: Laø khoå hay laø vui? Ngöôøi kia nhaát ñònh ñaùp: Laø khoå, cuõng nhö hoøn saét noùng. Neáu hoûi: Laø tònh hay laø baát tònh? Ngöôøi kia nhaát ñònh ñaùp: Laø baát tònh, nhö ñoáng phaân. Neáu hoûi: Coù ngaõ hay khoâng coù ngaõ? Ngöôøi kia nhaát ñònh ñaùp: Khoâng coù ngaõ, vì khoâng ngöôøi taïo taùc. Khoâng coù ngöôøi taïo taùc neân khoâng coù keû thoï nhaän, nhö coû, caây, choåi queùt, phaân v.v...

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.